ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)
της 9ης Νοεμβρίου 2004 *

Στην υπόθεση C-46/02,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ,

την οποία υπέβαλε το Vantaan käräjäoikeus (Φινλανδία), με απόφαση της 1ης Φεβρουαρίου 2002, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 18 Φεβρουαρίου 2002, στο πλαίσιο της δίκης

Fixtures Marketing Ltd

κατά

Oy Veikkaus Ab,

* Γλώσσα διαδικασίας: η φινλανδική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους B. Σκουρή, Πρόεδρο, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas και K. Lenaerts (εισηγητή), προέδρους τμήματος, τον J.-P. Puissochet, τον R. Schintgen, την N. Colneric και τον J. N. Cunha Rodrigues, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: C. Stix-Hackl

γραμματείς: M. Múgica Arzamendi και M.-F. Contet, κύριες υπάλληλοι διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της συνεδριάσεως της 30ής Μαρτίου 2004,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Fixtures Marketing Ltd, εκπροσωπούμενη από τον R. Kurki-Suonio, asianajaja,

— η Oy Veikkaus Ab, εκπροσωπούμενη από τους S. Kemppinen και K. Harenko, asianajajat,

— η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις E. Bygglin και T. Pynnä,

— η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. Devadder, επικουρούμενο από τον P. Vlaemminck, advocaat,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον W.-D. Plessing,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τη C. Isidoro,

— η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την H. G. Sevenster,

— η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον L. Fernandes και την A. P. Matos Barros,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους M. Huttunen και N. B. Rasmussen,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 8ης Ιουνίου 2004,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 7 της οδηγίας 96/9/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 1996, σχετικά με τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων (ΕΕ L 77, σ. 20, στο εξής: οδηγία).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της εταιρίας Fixtures Marketing Ltd (στο εξής: Fixtures) και της εταιρίας Oy Veikkaus Ab (στο εξής: Veikkaus). Η διαφορά ανέκυψε λόγω της εκ μέρους της Veikkaus χρησιμοποιήσεως, για τη διοργάνωση στοιχημάτων, στοιχείων σχετικών με τους αγώνες ποδοσφαίρου των αγγλικών πρωταθλημάτων.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική ρύθμιση

3 Σκοπός της οδηγίας, σύμφωνα με το άρθρο της 1, παράγραφος 1, είναι η νομική προστασία των πάσης μορφής βάσεων δεδομένων. Η βάση δεδομένων ορίζεται, στο άρθρο 1, παράγραφος 2, της ίδιας οδηγίας, ως «η συλλογή έργων, δεδομένων ή άλλων ανεξάρτητων στοιχείων, διευθετημένων κατά συστηματικό ή μεθοδικό τρόπο και ατομικώς προσιτών με ηλεκτρονικά μέσα ή κατ' άλλον τρόπο».

4 Το άρθρο 3 της οδηγίας θεσπίζει μια προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού για τις «βάσεις δεδομένων οι οποίες λόγω της επιλογής ή της διευθέτησης του περιεχομένου τους αποτελούν πνευματικά δημιουργήματα».

5 Το άρθρο 7 της οδηγίας, που θεσπίζει ένα δικαίωμα ειδικής φύσεως (sui generis), έχει ως εξής:

«Αντικείμενο της προστασίας

1. Τα κράτη μέλη παρέχουν στον κατασκευαστή μιας βάσης δεδομένων το δικαίωμα να απαγορεύει την εξαγωγή ή/και [επ]αναχρησιμοποίηση του συνόλου ή ουσιώδους μέρους, αξιολογούμενου ποιοτικά ή ποσοτικά, του περιεχομένου της βάσης δεδομένων, εφόσον η απόκτηση, ο έλεγχος ή η παρουσίαση του περιεχομένου της βάσης καταδεικνύουν ουσιώδη ποιοτική ή ποσοτική επένδυση.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου νοείται ως:

α) "εξαγωγή": η μόνιμη ή προσωρινή μεταφορά του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου βάσης δεδομένων σε άλλο υπόθεμα, με οποιοδήποτε μέσο ή υπό οποιαδήποτε μορφή·

β) "[επ]αναχρησιμοποίηση": η πάσης μορφής διάθεση στο κοινό του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου της βάσης με διανομή αντιγράφων, εκμίσθωση, μετάδοση με άμεση επικοινωνία ή με άλλες μορφές. Η πρώτη πώληση αντιγράφου μιας βάσης δεδομένων στην Κοινότητα από το δικαιούχο

ή με τη συγκατάθεσή του συνιστά ανάλωση του δικαιώματος ελέγχου της μεταπώλησης του εν λόγω αντιγράφου στην Κοινότητα.

Ο δανεισμός στο κοινό δεν συνιστά πράξη εξαγωγής ή [επ]αναχρησιμοποίησης.

3. Το δικαίωμα που αναφέρεται στην παράγραφο 1 μπορεί να μεταβιβασθεί, εκχωρηθεί ή να παραχωρηθεί δωρεάν με συμβατική άδεια.

4. Το δικαίωμα που αναφέρεται στην παράγραφο 1 ισχύει ανεξάρτητα από το εάν η εν λόγω βάση δεδομένων επιδέχεται προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού ή άλλων δικαιωμάτων. Επιπλέον, ισχύει ανεξάρτητα από το εάν το περιεχόμενο της εν λόγω βάσης δεδομένων επιδέχεται προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού ή άλλων δικαιωμάτων. Η προστασία των βάσεων δεδομένων βάσει του δικαιώματος που αναφέρεται στην παράγραφο 1 δεν θίγει ενδεχόμενα δικαιώματα επί του περιεχομένου τους.

5. Δεν επιτρέπεται η επανειλημμένη και συστηματική εξαγωγή ή/και [επ]αναχρησιμοποίηση επουσιωδών μερών του περιεχομένου της βάσης δεδομένων εφόσον συνεπάγεται τη διενέργεια πράξεων που έρχονται σε σύγκρουση με την κανονική εκμετάλλευση της βάσης δεδομένων ή θίγουν αδικαιολόγητα τα νόμιμα συμφέροντα του κατασκευαστή της βάσης.»

Η εθνική ρύθμιση

6 Το άρθρο 49, παράγραφος 1, του tekijänoikeuslaki (404/1961) (νόμου περί δικαιωμάτων του δημιουργού), όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 34/1991, ως είχε πριν από τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας, προέβλεπε ότι οι

κατάλογοι, οι πίνακες, τα προγράμματα και τα παρόμοια έγγραφα τα οποία συγκεντρώνουν μεγάλη ποσότητα δεδομένων δεν μπορούν να αναπαράγονται χωρίς τη συναίνεση του δημιουργού τους για περίοδο δέκα ετών από της ημερομηνίας δημοσιεύσεώς τους.

7 Η οδηγία μεταφέρθηκε στο φινλανδικό δίκαιο με τον νόμο 250/1998, της 3ης Απριλίου 1998, ο οποίος τροποποιήθηκε με τον νόμο 404/1961.

8 Το άρθρο 49, παράγραφος 1, του νόμου 404/1961, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 250/1998, έχει ως εξής:

«Ο δημιουργός

1) καταλόγων, πινάκων, προγραμμάτων και άλλων παρόμοιων υποθεμάτων τα οποία συγκεντρώνουν μεγάλη ποσότητα δεδομένων, ή

2) βάσεως δεδομένων, εφόσον για την απόκτηση, τον έλεγχο ή την παρουσίαση του περιεχομένου της βάσεως αυτής απαιτήθηκε ουσιώδης επένδυση,

έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να διαθέτει το σύνολο ή ουσιώδες μέρος, αξιολογούμενο ποιοτικώς ή ποσοτικώς, του περιεχομένου του έργου του αναπαράγοντάς το ή θέτοντάς το στη διάθεση του κοινού.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

9 Στην Αγγλία, τη διοργάνωση των πρωταθλημάτων επαγγελματικού ποδοσφαίρου έχουν αναλάβει η Football Association Premier League Ltd και η Football League Ltd. Η διοργάνωση αυτή προϋποθέτει την κατάρτιση των προγραμμάτων των αγώνων που θα διεξαχθούν κατά την οικεία αγωνιστική περίοδο, ήτοι 2 000 περίπου αγώνων ανά περίοδο, κατανεμημένων σε 41 εβδομάδες.

10 Η κατάρτιση των προγραμμάτων αυτών απαιτεί τον συνυπολογισμό ορισμένου αριθμού παραγόντων, όπως είναι η τήρηση της εναλλαγής των συναντήσεων μεταξύ γηπεδούχου και φιλοξενούμενης ομάδας, η μέριμνα για την αποφυγή του ενδεχομένου διάφορες ομάδες της ίδιας πόλης να παίζουν την ίδια ημέρα στο γήπεδό τους, οι περιορισμοί που συνδέονται με τα διεθνή προγράμματα, η διεξαγωγή άλλων δημοσίων εκδηλώσεων και η διαθεσιμότητα των υπηρεσιών που είναι υπεύθυνες για την τήρηση της τάξεως.

11 Οι σχετικές με την κατάρτιση των προγραμμάτων διεξαγωγής των αγώνων εργασίες αρχίζουν ένα έτος πριν από την έναρξη της οικείας αγωνιστικής περιόδου. Ανατίθενται σε μια ομάδα εργασίας που περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, εκπροσώπους των επαγγελματικών ποδοσφαιρικών ενώσεων και των ποδοσφαιρικών συλλόγων και απαιτούν την πραγματοποίηση ορισμένου αριθμού συσκέψεων στις οποίες μετέχουν, πέραν των εκπροσώπων αυτών, εκπρόσωποι των ενώσεων οπαδών και των αστυνομικών δυνάμεων. Οι εργασίες αυτές στηρίζονται στη χρησιμοποίηση ενός μηχανογραφικού προγράμματος το οποίο αγοράστηκε από την εταιρία Sema.

12 Κατά τη διάρκεια της αγωνιστικής περιόδου, τα προγράμματα προσαρμόζονται με βάση τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις που επιβάλλονται, για παράδειγμα, από τις απαιτήσεις των τηλεοπτικών σταθμών ή από την αναβολή λόγω καιρού των αγώνων μιας ημέρας πρωταθλήματος.

13 Οι επαγγελματικές ενώσεις έχουν επίσης αναλάβει τον έλεγχο της διεξαγωγής των συναντήσεων, την εξέταση των αδειών των παικτών, καθώς και τον έλεγχο και τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων των αγώνων.

14 Το σύνολο των δραστηριοτήτων της Football League Ltd αντιπροσωπεύει ένα κόστος 2,3 περίπου εκατομμυρίων GBP ετησίως.

15 Η Veikkaus κατέχει στη Φινλανδία το αποκλειστικό δικαίωμα της διοργανώσεως παιγνίων με χρήματα. Τα παίγνια αυτά αφορούν, μεταξύ άλλων, τις ποδοσφαιρικές συναντήσεις. Στο πλαίσιο αυτό, η Veikkaus χρησιμοποιεί, για διάφορα στοιχήματα, δεδομένα που αφορούν τις συναντήσεις των αγγλικών πρωταθλημάτων ποδοσφαίρου, κυρίως τις συναντήσεις που αφορούν την ανώτατη κατηγορία και την κατηγορία Ι. Τα στοιχήματα αφορούν, κάθε εβδομάδα, διακόσιους περίπου αγώνες ποδοσφαίρου. Για τη διοργάνωση των παιγνίων αυτών, η Veikkaus συλλέγει κάθε εβδομάδα, μέσω του Διαδικτύου, από τις εφημερίδες ή από τους συλλόγους, πληροφορίες σχετικά με 400 περίπου ποδοσφαιρικούς αγώνες, την ακρίβεια των οποίων ελέγχει μέσω διαφόρων πηγών. Κάθε έτος, τα στοιχήματα που αφορούν τις συναντήσεις των αγγλικών πρωταθλημάτων ποδοσφαίρου αποφέρουν στη Veikkaus ένα κύκλο εργασιών πολλών δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ.

16 Με μία απόφαση της 17ης Ιουνίου 1996 (S 94/8994 αριθ. 5507), το Vantaan käräjäoikeus χαρακτήρισε τον προγραμματισμό ποδοσφαιρικών συναντήσεων ως κατάλογο που συγκεντρώνει μεγάλη ποσότητα δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 49 του νόμου περί δικαιωμάτων του δημιουργού και έκρινε ότι οι ενέργειες της Veikkaus είναι αντίθετες προς την προστασία που παρέχεται σ' ένα τέτοιο κατάλογο. Η δικαστική αυτή απόφαση μεταρρυθμίστηκε με μια απόφαση της 9ης Απριλίου 1998 του Helsingin hovioikeus (εφετείου του Helsinki) (Φινλανδία) (S 96/1304 αριθ. 1145), η οποία απέκλεισε την ύπαρξη προσβολής της προστασίας αυτής. Το Korkein oikeus (ανώτατο δικαστήριο) δεν επέτρεψε την άσκηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως του Helsingin hovioikeus.

17 Μετά τη θέση σε ισχύ της οδηγίας, η Fixtures άσκησε ενώπιον του Vantaan käräjäoikeus αγωγή κατά της Veikkaus λόγω παράνομης χρησιμοποιήσεως εκ μέρους της τελευταίας αυτής, από της 1ης Ιανουαρίου 1998, της βάσεως δεδομένων που συνίσταται στον προγραμματισμό των συναντήσεων των πρωταθλημάτων ποδοσφαίρου που καταρτίζουν οι αγγλικές ποδοσφαιρικές ενώσεις.

18 Το tekijänoikeusneuvosto (συμβούλιο δικαιωμάτων του δημιουργού), από το οποίο το αιτούν δικαστήριο ζήτησε, στο πλαίσιο της υποθέσεως αυτής, την έκδοση γνωμοδοτήσεως, τόνισε ότι η προστασία που θεσπίζει η φινλανδική νομοθεσία δεν απαιτεί να ανταποκρίνεται η βάση δεδομένων στον ορισμό του άρθρου 1, παράγραφος 2, της οδηγίας. Το ως άνω συμβούλιο, στηριζόμενο στην προπαρατεθείσα απόφαση του Helsingin hovioikeus, θεώρησε ότι ο προγραμματισμός των συναντήσεων πρωταθλημάτων ποδοσφαίρου συνιστά βάση δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 49 του νόμου 404/1961, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 250/1998, και ότι για την απόκτηση, τον έλεγχο ή την παρουσίαση του περιεχομένου της εν λόγω βάσεως δεδομένων απαιτήθηκε ουσιώδης επένδυση. Θεώρησε ωστόσο ότι οι πρακτικές της Veikkaus δεν είναι αντίθετες προς την προστασία που παρέχεται στη βάση αυτή.

19 Το Vantaan käräjäoikeus, έχοντας αμφιβολίες ως προς το αν ο προγραμματισμός των εν λόγω συναντήσεων αποτελεί προστατευόμενη βάση δεδομένων και, ενδεχομένως, ως προς το ποιο είδος πρακτικών συνιστά προσβολή της προστασίας που θεσπίζει η οδηγία, αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει η προϋπόθεση του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας, βάσει της οποίας απαιτείται να υπάρχει σύνδεσμος μεταξύ των επενδύσεων και της κατασκευής της βάσεως δεδομένων, την έννοια ότι, εν προκειμένω, στο πλαίσιο της "αποκτήσεως" και της "αποκτήσεως που καταδεικνύει επένδυση", η επένδυση πρέπει να αφορά τον καθορισμό των ημερομηνιών των αγώνων και των "ζευγών" των αντίπαλων ομάδων και ότι ορισμένες από τις επενδύσεις που δεν λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να εκτιμηθεί αν πληρούνται τα κριτήρια της προστασίας εμπίπτουν στην κατάρτιση του προγράμματος των ποδοσφαιρικών συναντήσεων;

2) Αποσκοπεί η οδηγία στο να εμποδίζονται άλλα πρόσωπα εκτός από τους καταρτίσαντες το πρόγραμμα των ποδοσφαιρικών συναντήσεων να χρησιμοποιούν, χωρίς άδεια, δεδομένα που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα αυτό με σκοπό τη διοργάνωση στοιχημάτων ή για άλλους σκοπούς εμπορικής φύσεως;

3) Κατά την έννοια της οδηγίας, αφορά η εκ μέρους της Veikkaus χρησιμοποίηση της βάσεως δεδομένων ουσιώδες μέρος της βάσεως αυτής, αξιολογούμενο από ποιοτικής ή/και ποσοτικής απόψεως, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι, μεταξύ των δεδομένων που αφορούν τις προγραμματισμένες ποδοσφαιρικές συναντήσεις, χρησιμοποιούνται μόνο εκείνα που αφορούν τις συναντήσεις που αποτελούν αντικείμενο στοιχημάτων για μία εβδομάδα και τα οποία περιλαμβάνονται στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα αγώνων και ότι τα δεδομένα που αφορούν τις συναντήσεις αποκτώνται και ελέγχονται από άλλες πηγές και όχι από τον κατασκευαστή της βάσεως δεδομένων, τούτο δε συνεχώς καθ' όλη τη διάρκεια της αγωνιστικής περιόδου;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του παραδεκτού

20 Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων διατυπώνει αμφιβολίες όσον αφορά το παραδεκτό της αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως. Υποστηρίζει, αφενός, ότι από τη διάταξη περί παραπομπής δεν προκύπτει ο σύνδεσμος που υφίσταται μεταξύ των αγγλικών ποδοσφαιρικών ενώσεων και της Fixtures, ούτε οι λόγοι και οι προϋποθέσεις της παροχής στη Fixtures δικαιώματος προσβάσεως στη βάση δεδομένων που φαίνεται να έχει δημιουργηθεί από τις ενώσεις αυτές. Τονίζει, αφενός, ότι το αιτούν δικαστήριο δεν διευκρινίζει τη θέση του ως προς το αν η Veikkaus εξήγαγε ή/και αναχρησιμοποίησε το περιεχόμενο της εν λόγω βάσεως δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας.

21 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η ανάγκη να δοθεί ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου που να είναι χρήσιμη για το εθνικό δικαστήριο επιβάλλει το δικαστήριο αυτό να καθορίζει το πραγματικό και κανονιστικό πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσονται τα ερωτήματα που υποβάλλει ή, τουλάχιστον, να εξηγεί τις πραγματικές καταστάσεις στις οποίες στηρίζονται τα ερωτήματα αυτά (απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 1999, C-67/96, Albany, Συλλογή 1999, σ. I-5751, σκέψη 39).

22 Τα στοιχεία που παρέχονται με τις αποφάσεις περί παραπομπής πρέπει όχι μόνο να καθιστούν δυνατό στο Δικαστήριο να δίδει χρήσιμες απαντήσεις, αλλά και να παρέχουν στις κυβερνήσεις των κρατών μελών, καθώς και στους λοιπούς ενδιαφερομένους διαδίκους, τη δυνατότητα να υποβάλλουν παρατηρήσεις σύμφωνα με το άρθρο 20 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου. Εναπόκειται στο Δικαστήριο να μεριμνά για τη διασφάλιση της δυνατότητας αυτής, λαμβανομένου υπόψη ότι, δυνάμει της προαναφερθείσας διατάξεως, μόνον οι αποφάσεις περί παραπομπής κοινοποιούνται στους ενδιαφερομένους διαδίκους (προπαρατεθείσα απόφαση Albany, σκέψη 40).

23 Εν προκειμένω, από τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν οι διάδικοι της κύριας δίκης και οι κυβερνήσεις των κρατών μελών, σύμφωνα με το άρθρο 20 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, προκύπτει ότι τα στοιχεία που περιέχονται στην απόφαση περί παραπομπής τους παρέσχον τη δυνατότητα να κατανοήσουν ότι η διαφορά της κύριας δίκης ανεφύη λόγω της εκ μέρους της Veikkaus χρήσεως, για τη διοργάνωση αθλητικών στοιχημάτων, πληροφοριακών στοιχείων προερχομένων από τα προγράμματα των ποδοσφαιρικών αγώνων που καταρτίζουν οι αγγλικές ποδοσφαιρικές ενώσεις και ότι, στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται σχετικά με το πεδίο εφαρμογής και το περιεχόμενο του ειδικής φύσεως δικαιώματος που προβλέπει το άρθρο 7 της εν λόγω οδηγίας.

24 Εξάλλου, βάσει των στοιχείων που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, το Δικαστήριο έχει επαρκή γνώση του πραγματικού και κανονιστικού πλαισίου της διαφοράς της κύριας δίκης ώστε να μπορέσει να ερμηνεύσει τις οικείες κοινοτικές διατάξεις σε σχέση με την κατάσταση η οποία αποτελεί το αντικείμενο της διαφοράς αυτής.

25 Όσον αφορά το ότι η διάταξη περί παραπομπής δεν περιέχει ένδειξη περί των σχέσεων που υφίστανται μεταξύ των αγγλικών ποδοσφαιρικών ενώσεων και της Fixtures, πρέπει να παρατηρηθεί ότι η έλλειψη αυτή δεν εμπόδισε, όπως τούτο επιβεβαιώνεται από το περιεχόμενο των παρατηρήσεων που υποβλήθηκαν στην υπόθεση αυτή, τις κυβερνήσεις των κρατών μελών και την Επιτροπή να κατανοήσουν ορθώς το αντικείμενο και τα διακυβεύματα των ερωτημάτων που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο και να λάβουν λυσιτελώς θέση επ' αυτών. Ομοίως δεν επηρεάζει την ικανότητα του Δικαστηρίου να παράσχει στο εθνικό δικαστήριο χρήσιμες απαντήσεις στα ερωτήματά του.

26 Όσον αφορά το ότι με τη διάταξη περί παραπομπής το αιτούν δικαστήριο δεν λαμβάνει θέση σχετικά με τον χαρακτηρισμό των ενεργειών της Veikkaus με βάση τις έννοιες της εξαγωγής και της αναχρησιμοποιήσεως, πρέπει να θεωρηθεί ότι με το δεύτερο ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου, λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου στο οποίο αυτό εντάσσεται, ζητούνται διευκρινίσεις σχετικά με το περιεχόμενο των δύο αυτών εννοιών, οι οποίες χρησιμεύουν για να ορισθεί το περιεχόμενο των απαγορεύσεων του άρθρου 7, παράγραφοι 1 και 5, της οδηγίας.

27 Επομένως, η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτή.

Επί της ουσίας

28 Πρέπει εκ προοιμίου να τονισθεί ότι, σύμφωνα με τη διάταξη περί παραπομπής, τα ερωτήματα που υπέβαλε το εθνικό δικαστήριο στηρίζονται στην παραδοχή ότι ένα πρόγραμμα συναντήσεων πρωταθλημάτων ποδοσφαίρου συνιστά βάση δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 49, παράγραφος 1, σημείο 2, του νόμου 404/1961, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 250/1998.

29 Δεδομένου ότι η διάταξη αυτή εξαρτά το ευεργέτημα της προστασίας που θεσπίζει από την προϋπόθεση ότι για την απόκτηση, τον έλεγχο ή την παρουσίαση του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων απαιτήθηκε ουσιώδης επένδυση, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν, με το πρώτο ερώτημά του, να διευκρινιστεί το πεδίο που καλύπτει η έννοια της αποκτήσεως του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας, καθόσον η έννοια αυτή περιλαμβάνεται στην προπαρατεθείσα φινλανδική διάταξη. Ειδικότερα, με το πρώτο ερώτημα ερωτάται αν οι επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν από τον δημιουργό της βάσεως δεδομένων για τη δημιουργία των δεδομένων αυτών πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για να εκτιμηθεί αν είναι ουσιώδης η επένδυση που συνδέεται με τη δημιουργία της βάσεως αυτής.

30 Μολονότι το ερώτημα αυτό αφορά αποκλειστικά την έννοια της επενδύσεως που συνδέεται με την απόκτηση του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων, από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι το Vantaan käräjäoikeus διερωτάται, γενικώς, σχετικά με την έννοια της προστατευομένης βάσεως δεδομένων όσον αφορά ένα πρόγραμμα συναντήσεων πρωταθλημάτων ποδοσφαίρου, όπως προκύπτει από τη σκέψη 19 της παρούσας αποφάσεως.

31 Προκειμένου να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, πρέπει συνεπώς το Δικαστήριο να αποφανθεί ευρύτερα επί του περιεχομένου του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας, το οποίο ορίζει το πεδίο εφαρμογής της προστασίας βάσει του δικαιώματος ειδικής φύσεως.

32 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας προβλέπει το ευεργέτημα της προστασίας βάσει του ειδικής φύσεως δικαιώματος μόνο για τις βάσεις δεδομένων που πληρούν ένα συγκεκριμένο κριτήριο, ήτοι ότι η απόκτηση, ο έλεγχος ή η παρουσίαση του περιεχομένου τους καταδεικνύουν ουσιώδη ποιοτική ή ποσοτική επένδυση.

33 Σύμφωνα με την ένατη, τη δέκατη και τη δωδέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας, ο σκοπός αυτής συνίσταται στην ενθάρρυνση και στην προστασία των επενδύσεων σε συστήματα «αποθήκευσης» και «επεξεργασίας» δεδομένων που συντελούν στην ανάπτυξη της αγοράς πληροφοριών σε ένα πλαίσιο χαρακτηριζόμενο από ταχύρρυθμη αύξηση της ποσότητας των δεδομένων που παράγονται και υφίστανται επεξεργασία κάθε έτος σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων. Επομένως, η έννοια της επενδύσεως που συνδέεται με την απόκτηση, τον έλεγχο ή την παρουσίαση του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων πρέπει να νοείται, γενικώς, ως σημαίνουσα την επένδυση που χρησιμοποιείται για τη δημιουργία της εν λόγω βάσεως αυτής καθεαυτήν.

34 Στο πλαίσιο αυτό, η έννοια της επενδύσεως που συνδέεται με την απόκτηση του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων πρέπει, όπως τονίζουν η Veikkaus καθώς και η Γερμανική και η Ολλανδική Κυβέρνηση, να νοείται ως δηλούσα τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την αναζήτηση υφισταμένων ανεξάρτητων στοιχείων και τη συγκέντρωσή τους στην εν λόγω βάση, εξαιρουμένων των μέσων που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία ανεξάρτητων στοιχείων. Όπως τονίζει η Γερμανική Κυβέρνηση, ο σκοπός της προστασίας βάσει του ειδικής φύσεως δικαιώματος που θεσπίζει η οδηγία συνίσταται συγκεκριμένα στην ενθάρρυνση της δημιουργίας συστημάτων αποθήκευσης και επεξεργασίας υφισταμένων πληροφοριών και όχι της

δημιουργίας στοιχείων δυναμένων να συγκεντρωθούν κατόπιν σε μια βάση δεδομένων.

35 Η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται από την τριακοστή ένατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας, σύμφωνα με την οποία ο σκοπός του ειδικής φύσεως δικαιώματος συνίσταται στην εξασφάλιση προστασίας έναντι της ιδιοποιήσεως των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από οικονομικές και επαγγελματικές επενδύσεις για την «αναζήτηση και συγκέντρωση του περιεχομένου» μιας βάσεως δεδομένων. Όπως τονίζει η γενική εισαγγελέας στα σημεία 61 έως 66 των προτάσεών της, παρά τις μικρές ορολογικές διαφορές, όλες οι γλωσσικές αποδόσεις αυτής της τριακοστής ένατης αιτιολογικής σκέψης συνηγορούν υπέρ μιας ερμηνείας αποκλείουσας από την έννοια της αποκτήσεως τη δημιουργία των στοιχείων που περιέχονται στη βάση δεδομένων.

36 Η δέκατη ένατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας, σύμφωνα με την οποία η συμπίληση διαφόρων μουσικών εκτελέσεων σε ένα CD δεν αποτελεί επαρκώς ουσιώδη επένδυση ώστε να προστατεύεται βάσει του δικαιώματος ειδικής φύσεως, παρέχει ένα πρόσθετο επιχείρημα υπέρ αυτής της ερμηνείας. Από την αιτιολογική αυτή σκέψη προκύπτει συγκεκριμένα ότι τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία των έργων ή των στοιχείων που περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων, εν προκειμένω σε ένα CD, δεν μπορούν να εξομοιωθούν με επένδυση συνδεόμενη με την απόκτηση του περιεχομένου της εν λόγω βάσεως και δεν μπορούν κατά συνέπεια να λαμβάνονται υπόψη για την εκτίμηση του ουσιώδους χαρακτήρα της επενδύσεως που συνδέεται με τη δημιουργία της βάσεως αυτής.

37 Η έννοια της επενδύσεως που συνδέεται με τον έλεγχο του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων πρέπει να νοείται ως σημαίνουσα τα μέσα που χρησιμοποιούνται, προκειμένου να εξασφαλισθεί η πιστότητα των πληροφοριών που περιέχονται στην εν λόγω βάση, για τον έλεγχο της ακρίβειας των αναζητουμένων στοιχείων, κατά τη δημιουργία της βάσεως αυτής, καθώς και κατά την περίοδο λειτουργίας της. Η έννοια της επενδύσεως που συνδέεται με την παρουσίαση του περιεχομένου της βάσεως δεδομένων αφορά τα μέσα που χρησιμοποιούνται για να αποκτήσει η εν λόγω βάση τη λειτουργία επεξεργασίας των πληροφοριών, ήτοι τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τη συστηματική ή μεθοδική διευθέτηση των στοιχείων που περιέχονται στη βάση αυτή, καθώς και για την οργάνωση της δυνατότητας ατομικής προσβάσεως στα στοιχεία αυτά.

38 Η επένδυση που συνδέεται με τη δημιουργία της βάσεως δεδομένων μπορεί να συνίσταται στη χρησιμοποίηση ανθρώπινων, οικονομικών, τεχνικών πόρων ή μέσων, αλλά πρέπει να είναι ουσιώδης από ποσοτικής ή ποιοτικής απόψεως. Η ποσοτική εκτίμηση αναφέρεται σε μέσα που μπορούν να εκφραστούν αριθμητικά και η ποιοτική εκτίμηση σε μη ποσοτικοποιήσιμες προσπάθειες, όπως είναι η διανοητική προσπάθεια ή μια δαπάνη ενέργειας, όπως τούτο προκύπτει από την έβδομη, την τριακοστή ένατη και την τεσσαρακοστή αιτιολογική σκέψη.

39 Στο πλαίσιο αυτό, το γεγονός ότι η δημιουργία μιας βάσεως δεδομένων συνδέεται με την άσκηση μιας κύριας δραστηριότητας στο πλαίσιο της οποίας το πρόσωπο που δημιουργεί τη βάση αποτελεί επίσης τον δημιουργό των στοιχείων που περιέχονται στη βάση αυτή δεν αποκλείει, αυτό καθεαυτό, ότι το πρόσωπο αυτό μπορεί να ζητήσει το ευεργέτημα της προστασίας βάσει του ειδικής φύσεως δικαιώματος, υπό την προϋπόθεση ότι θα αποδείξει ότι η απόκτηση των εν λόγω στοιχείων, ο έλεγχός τους ή η παρουσίασή τους, κατά την έννοια που καθορίστηκε στις σκέψεις 34 έως 37 της παρούσας αποφάσεως, συνεπαγόταν ουσιώδη ποσοτική ή ποιοτική επένδυση, ανεξάρτητη από τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για τη δημιουργία των στοιχείων αυτών.

40 Συναφώς, ναι μεν η αναζήτηση των δεδομένων και ο έλεγχος ακριβείας τους κατά τη δημιουργία της βάσεως δεδομένων δεν απαιτούν, κατ' αρχήν, από τον δημιουργό της βάσεως αυτής τη χρησιμοποίηση ειδικών μέσων, καθόσον πρόκειται για δεδομένα τα οποία αυτός δημιούργησε ή τα οποία έχει στη διάθεσή του, πλην όμως η συλλογή των δεδομένων αυτών, η συστηματική ή η μεθοδική διευθέτησή τους εντός της βάσεως, η οργάνωση της δυνατότητας ατομικής προσβάσεως στα στοιχεία αυτά και ο έλεγχος της ακρίβειάς τους καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας της βάσεως μπορούν να απαιτούν ουσιώδη ποσοτική ή/και ποιοτική επένδυση, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας.

41 Στην υπόθεση της κύριας δίκης, πρέπει να τονισθεί ότι τα ανθρώπινα και τεχνικά μέσα που περιγράφει το αιτούν δικαστήριο και τα οποία διαλαμβάνονται στη σκέψη 11 της παρούσας αποφάσεως αποσκοπούν στον καθορισμό, στο πλαίσιο της διοργανώσεως πρωταθλημάτων ποδοσφαίρου, των ημερομηνιών, των ωραρίων και των γηπεδούχων και φιλοξενούμενων ομάδων, που αφορούν τις συναντήσεις των διαφόρων ημερών των πρωταθλημάτων αυτών, σε συνάρτηση με ένα σύνολο παραμέτρων, όπως αυτές που διαλαμβάνονται στη σκέψη 10 της παρούσας αποφάσεως.

42 Όπως τονίζουν η Veikkaus, καθώς και η Γερμανική και η Πορτογαλική Κυβέρνηση, τα μέσα αυτά αντιστοιχούν σε επένδυση συνδεόμενη με τη δημιουργία του προγράμματος των ποδοσφαιρικών συναντήσεων. Μια τέτοια επένδυση, που αφορά την ίδια τη διοργάνωση των πρωταθλημάτων, συνδέεται με τη δημιουργία των δεδομένων που περιέχονται στην επίμαχη βάση, ήτοι των δεδομένων που αφορούν εκάστη συνάντηση των διαφόρων πρωταθλημάτων. Η επένδυση αυτή δεν μπορεί συνεπώς να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας.

43 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να εξετασθεί, χωρίς να ληφθεί υπόψη η διαλαμβανόμενη στην προηγούμενη σκέψη επένδυση, αν η απόκτηση, ο έλεγχος ή η παρουσίαση του περιεχομένου ενός προγράμματος ποδοσφαιρικών αγώνων καταδεικνύουν ουσιώδη ποιοτική ή ποσοτική επένδυση.

44 Η αναζήτηση και η συγκέντρωση των δεδομένων που συνιστούν το πρόγραμμα των ποδοσφαιρικών συναντήσεων δεν απαιτούν ιδιαίτερη προσπάθεια εκ μέρους των επαγγελματικών ενώσεων. Είναι, συγκεκριμένα, αναπόσπαστα συνδεδεμένες με τη δημιουργία των δεδομένων αυτών, στην οποία μετέχουν ευθέως οι εν λόγω ενώσεις ως υπεύθυνες για τη διοργάνωση των πρωταθλημάτων ποδοσφαίρου. Η απόκτηση του περιεχομένου ενός προγράμματος ποδοσφαιρικών συναντήσεων δεν απαιτεί συνεπώς καμία επένδυση αυτοτελή σε σχέση με την επένδυση που απαιτεί η δημιουργία των δεδομένων που περιέχονται στο πρόγραμμα αυτό.

45 Οι επαγγελματικές ενώσεις ποδοσφαίρου δεν πρέπει να καταβάλουν καμία ιδιαίτερη προσπάθεια για τον έλεγχο της ακρίβειας των δεδομένων που αφορούν τις συναντήσεις των πρωταθλημάτων κατά την κατάρτιση του προγράμματος, καθόσον οι εν λόγω ενώσεις μετέχουν ευθέως στη δημιουργία των δεδομένων αυτών. Όσον αφορά τον έλεγχο της ακρίβειας του περιεχομένου των προγραμμάτων των αγώνων κατά τη διάρκεια της αγωνιστικής περιόδου, αυτός συνίσταται, όπως προκύπτει από τις παρατηρήσεις της Fixtures, στην προσαρμογή ορισμένων δεδομένων των προγραμμάτων αυτών ανάλογα με την ενδεχόμενη αναβολή μιας συναντήσεως ή μιας ημέρας του πρωταθλήματος που αποφασίστηκε από τις επαγγελματικές ενώσεις ή κατόπιν διαβουλεύσεως με τις ενώσεις αυτές. Όπως τονίζει η Veikkaus, ένας τέτοιος έλεγχος δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι καταδεικνύει ουσιώδη επένδυση.

46 Η παρουσίαση ενός προγράμματος ποδοσφαιρικών συναντήσεων συνδέεται, και αυτή, στενά με τη δημιουργία των δεδομένων που συνιστούν το πρόγραμμα αυτό, όπως τούτο επιβεβαιώνεται από το ότι η διάταξη περί παραπομπής δεν αναφέρεται σε εργασίες ή μέσα που να έχουν ειδικά χρησιμοποιηθεί για μια τέτοια παρουσίαση. Επομένως, η παρουσίαση αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι απαιτεί επένδυση αυτοτελή σε σχέση με την επένδυση που συνδέεται με τη δημιουργία των συστατικών δεδομένων.

47 Επομένως, ούτε η απόκτηση ούτε ο έλεγχος ούτε η παρουσίαση του περιεχομένου ενός προγράμματος ποδοσφαιρικών συναντήσεων καταδεικνύουν ουσιώδη επένδυση δυνάμενη να δικαιολογήσει το ευεργέτημα της προστασίας βάσει του ειδικής φύσεως δικαιώματος που θεσπίζει το άρθρο 7 της οδηγίας.

48 Όσον αφορά τις δραστηριότητες που περιγράφονται στη σκέψη 13 της παρούσας αποφάσεως, οι δραστηριότητες αυτές δεν έχουν σχέση με την κατάρτιση των προγραμμάτων των πρωταθλημάτων. Όπως αναφέρει η Veikkaus, τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τις δραστηριότητες αυτές δεν μπορούν κατά συνέπεια να ληφθούν υπόψη για να εκτιμηθεί η ύπαρξη ουσιώδους επενδύσεως συνδεομένης με την απόκτηση, τον έλεγχο ή την παρουσίαση του περιεχομένου των προγραμμάτων αυτών.

49 Κατόπιν των προεκτεθέντων στο πρώτο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η έννοια της επενδύσεως που συνδέεται με την απόκτηση του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας πρέπει να νοείται ως σημαίνουσα τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την αναζήτηση υφισταμένων στοιχείων και τη συγκέντρωσή τους στην εν λόγω βάση. Η έννοια αυτή δεν περιλαμβάνει τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία των στοιχείων που συνιστούν το περιεχόμενο μιας βάσεως δεδομένων. Στο πλαίσιο της καταρτίσεως ενός προγράμματος ποδοσφαιρικών συναντήσεων για τη διοργάνωση πρωταθλημάτων ποδοσφαίρου, η έννοια αυτή δεν αφορά συνεπώς τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό των ημερομηνιών, των ωραρίων και των ζευγών των ομάδων που αφορούν τις διάφορες συναντήσεις των πρωταθλημάτων αυτών.

50 Κατόπιν των προεκτεθέντων, παρέλκει η απάντηση στα λοιπά υποβληθέντα ερωτήματα.

Επί των δικαστικών εξόδων

51 Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαίνεται:

Η έννοια της επενδύσεως που συνδέεται με την απόκτηση του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 96/9/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 1996, σχετικά με τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων, πρέπει να νοείται ως σημαίνουσα τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την αναζήτηση υφισταμένων στοιχείων και τη συγκέντρωσή τους στην εν λόγω βάση. Η έννοια αυτή δεν περιλαμβάνει τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία των στοιχείων που συνιστούν το περιεχόμενο μιας βάσεως δεδομένων. Στο πλαίσιο της καταρτίσεως ενός προγράμματος ποδοσφαιρικών συναντήσεων για τη διοργάνωση πρωταθλημάτων ποδοσφαίρου, η έννοια αυτή δεν αφορά συνεπώς τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό των ημερομηνιών, των ωραρίων και των ζευγών των ομάδων που αφορούν τις διάφορες συναντήσεις των πρωταθλημάτων αυτών.

(υπογραφές)